

Gesprek met Jan Brom (79), oud-gemeentebode Valkenswaard

26 nov. 1980

Waarom? Welke op de walvis niet?

'Ik kwam in Valkenswaard. Er zat ook een verzetsgroep bij ons.....'

Wie zat er bij?

U heeft indertijd in het verzet gezeten. Welke groep was dat?

'Wij hadden een eigen groep, onder leiding van Jan van Bijnen...commandant van de KP'

Was dat niet Joannes Bijnen?

'Ja'

Die is gefusilleerd niet?

'Ja'

Het gaat om het volgende; vlak voor de bevrijding van Eindhoven hebben twee leden van het Valkenswaardse verzet ene Lindemans en Denys (wat De Weiss moet zijn vermoedt ik), die uit België kwamen tot voor Eindhoven geadist. Weet U hier iets van?

'Dat is best mogelijk, maar niet van mijn groep. En wij waren toch de enigste groep die er was.'

Volgens mijn papieren is er een telegram uit België aan het verzet in Valkenswaard verstuurd, waarin hun komst werd aangekondigd. Van de geallieerden....

'Het zou toch wel kunnen....het is onderhand 35 jaar geleden....dat ik het niet meer zo precies weet hé.'

Kunt U een aantal mensen uit het Valkenswaardse verzet noemen?

'Daar zijn er nog maar enkelen van over. Wim Gerrits, Brakenstraat 42.... de meesten zijn dood'

Ik heb nog Swinkels...

'Ja, Jan Swinkels...die zat er ook in. Frits Dirks uit de Dijkstra. 7 of 9....' Er was toen ook een man van de rijkspolitie bij niet? Maar die was van de OD.

'Smeets ja, maar die is gevangen gezet...die zat ook bij de KP (?)..die is in 1942 of 1943 in Valkenswaard opgehaald. En Dr. Crebolder. (Wat aardig, dat is de man die mij op de wereld heeft geholpen)...die is dood, Smeets is dood, en Dieking is ook dood.'

Had de KP-groep Valkenswaard contact met Londen?

'Eerst ging alles via Jan Bijnen, en later via Peter Burghouts.'

Die verzorgde het contact met Londen?

'Ja'

Daar kwamen ook weer de opdrachten vandaan?

'Ja'. 'En daar kregen we wapens van en munitie'

Zijn er in de buurt van Valkenswaard ook wapens gedropt?

'Ja....en brandbommen.....'

Waar-schijnlijk op de Malpuz niet?

'Ik dacht in Maar-heeze. Er zat ook een marechaussee bij ons.....'

Van Piel niet?

'Ja, Frans van Piel, Nrd. Brabantlaan Eindhoven.....'

Hij was betrokken bij de overval op het distributiekantoor in Valkenswaard...

'Ja'

Was hij de enige van de KP-groep die hierbij betrokken was?

'Nee...(herinnert verder geen namen)

'Joris', xxxxxx heeft u daar ook mee samen gewerkt?

'Ja.....verdomme.....'Joris' dat is een hele bekende naam...maar ik ben bijna 80.....'

'Joris' hielp joden onderduiken en bonkaarten distribueren niet?

'Ja...ja...ja...'

Die kwam ook wel eens in Valkenswaard.

'Ja.'

Hoe was dat contact met 'Joris'?

'Dat ging heel goed.'

Hij heeft waarschijnlijk ook die buitgemaakte bonkaarten uit Valkenswaard gedistribueerd.....

'Nou, die heb ik...het grootste gedeelte heb ik gehad. 4000 tabakskarten.... die heb ik toen overgegeven aan mev. Van Beuningen uit eh.....'

Vught hé?

'OH..kende die ook?. En die werden bestemd voor kadootjes voor krijgsgevangenen in Duitsland...voor de soldaten in krijgsgevangenschap.'

Dus daar werden eerst tabaksartikelen voor gekocht.....

'Dat zou mev. Van Beuningen doen, want ik was maar ne arme bliksem hé.... ik had geen geld....alleen geld tekort....'

Is er ook een deel naar 'Joris' gegaan?

'Dat weet ik niet meer. Is wel mogelijk.'

Kwam meneer Tieleman vaak in Valkenswaard?

'Niet zoveel hoor....nee, want Jan van Bijnen was eigenlijk de grootste... die kwam geregeld totdat hij....toldat wij hier bevrijd waren....toen kon hij niet meer komen'

Waar kwam Bijnen vandaan?

'Die kwam uit Zeist....Driebergen...'

El later is het overgenomen door Burghouts....

'Ja, die zat er vroeger ook al....hier in het zuiden...'

Waar komt Peter Burghouts vandaan?

'Dat was een tweede luitenant van Jan van Bijnen.... Van Bijnen was eerste luitenant... en nienhaper van nijpe (uitspraak) was de commandant. Een kaptein.'

Wroeger in het leger of in het verzet?

'In het verzet.'

Zegd U de naam Stien van Dijk iets?

'Nee.'

Dat was de vrouw van een kalverenkoopman uit Veghel, een contactadres van Burghouts, Bijnen en 'Joris'....

'Nee...'

Met Peter Burghouts heeft U dus ook samengewerkt?

'Ja'

Die zat vóór de bevrijding dus in Brabant?

'Ja, die is hier toen ook blijven hangen hé....'

Hij kwam dus oorspronkelijk uit het noorden?

'Ja, uit Utrecht of Zeist... later is hij naar Haarlem gegaan... na de bevrijding...'

Hij is toen ook naar Indië gegaan...

'Oh ja, dat is waar... hij heeft een grote titel gehaald....'

Ja, hij heeft het ver geschopt.

'Ik had liever met Jan van Bijnen (konsekvent zo uitgesproken) dan met Peter Burghouts'

In de omgang?

'Oh jee ja... hij voelde zich zó, en verdomme, wij deden toch allemaal voor elkaar... hij moet zich niet....'

Hij was arrogant?

'Ja, en zijn vrouw is er nog, die woont in Haarlem. Ik geloof dat ze op het ogenblik op reis is (?)'

Over het verzet in Valkenswaard bestaat maar één boekje geloof ik. Dat is in 1944 bij Van Leeuwen-Baken (mijn oude baas) uitgegeven....

'Oh ja, daar hedde niks an. (eindelijk gerechtigheid; ook uit die hoek)

Bestaat er verder geen informatie?

'Ad Hoyink-Van Papendrecht die heeft er eens wat over geschreven, dat zou destijds uitgegeven worden, maar dat was te duur. Het is niet verschenen'

Het is door iemand uit Valkenswaard geschreven?

'Nee, hij woont in Waalre. Het is een zoon van de dokter van Bergeyk.'

En die heeft een manuscript gemaakt dat nooit is uitgegeven....

'Ja..en dat zou hij in de oorlog al gemaakt hebben'

Zat hij ook bij de KP?

'Ja'

Hij was er zelf dus bij betrokken.....

'Ja, hij was...hij zat bij mij ondergedoken'

Heeft U ook joodse onderduikers gehad?

'Ja, ook al.'

Via 'Jo-is'?

'Ja, dat is mogelijk. Maar ik heb er niet zo'n prettige ervaringen mee...'

Met 'Jo-is'?

'Nee, met joodse onderduikers....maar ja, het waren ook mensen....ze hebben hier op vier plaatsen gezeten, en toen kwamen ze terug, en toen zouden ze zich gaan melden bij de SD als ze niet bij mij mochten zijn..en ik was pas los....'

U heeft ook vastgezet?

'Ja'

In Valkenswaard?

'In Eindhoven, bij de SD.'

Paradijslaan dus....

'Ja,'

Heeft U met Weber of Klingeil te maken gehad?

'Weber dat was een goeie vriend van me, en Klingbeil ook..nog een grotere vriend.(smalend). Maar Fröhnappel....die sloeg tenminste niet. Maar Klingbeil die deed niets dan slaan hé.'

Weber ook?

'Nou, Weber die boeide je zodat je helemaal krom lag....Klingbeil deed niks anders dan slaan en stampen...dat was een sadist hoor.... ik was verraden door een Eindhovenaar.'

Wie was dat?

'Hij was toen gemeentebode bij de gemeente...onder Pullens....Dolf van der Pas'

Wat hield dat verraad in?

'Van Bijnen die was...die vond het erg om elke week een paar keer naar Valkenswaard te komen, die had het druk, want hij had het hele zuiden.... toen vroeg ie, weet jij geen kontaktman...toen ben ik naar Eindhoven gegaan... naar mensen die ik kende....of ik daar niet kon komen...daar zou Ad Hoytink Van Papendrecht,...die zou er dan naar toe gaan...en twee dagen daarna werd ik opgehaald. Toen had die vrouw raad gevraagd bij hem....en dat was haar

zoon, maar dat wist ik niet...en toen zei ze dat ze er gelemaal geen
kontakt mee had, ze wou er ook niks mee te maken hebben....ze moest
er toen met een pater over spreken....en twee dagen later haalde ze me op.
Tijdens het verhoor van Weber en Klingbeil toen wier ik gewaar wie mij had
aangebacht'

Dat was een NSBe?

'Ja, die landverrader.....'

Tja, die zaten overal, ook in Valkenswaard....

'Ja, maar in geloof niet dat er ene in Valkenswaard was die mij verraden
zou hebben.....'

Ik heb nog een naam hier....Piet Coumou....zegt U die iets?

'Coumou,,,,ja,,die ken ik goed'

Uit Zeist niet?

'Ja, hij heeft zijn zaak nog wel daar, maar hij woont tegenwoordig in
Nunspeet....oh zeg...nou herinner ik me weer iets....Coumou is toen over
de grens gekomen, en die is hier gevangen gezet, en toen heb ik 's-avonds
met een politiemann...Broos....gedaan gekregen dat zijn vader hem mocht be-
zoeken...toen heb ik zijn vader gebeld in Zeist...afijn de volgende dag is
Calmou naar Eindhoven vervoerd...naar het politiebureau....en toen ik ge-
vangen genomen ben...ben ik bij Piet Coumou komen zitten'.

Er is toen ook een briefje gesmaakkelt niet? Een briefje van zijn vader?

'Ja....'

Daar was een rijkspolitieman bij betrokken. Broos?

'Nee, toen heb ik zijn vader opgebeld (begrijpt het niet) toen hij naar mij
in Valkenswaard kwam, en toen hebben wij hem savonds om half zeven, dan was
er niemand meer dan hij (Broos) toen heet Piet Coumou zijn vader hier kunnen
spreken. En toen hij naar Eindhoven ging...toen hebben wij nog samen in de-
zelfde cel gezeten'

Maken een vrijblijvende afspraak als ik eens tijd heb en in Valkenswaard kom.
(Een babbeltje over boeken inbinden. Broos heeft nogal wat boeken voor me in-
gebonden)